Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

№ 4

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Google Scholar

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 882 sahifa.
E’lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O‘zR Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O‘zR Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vaziri o‘rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O‘zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., “O‘IRIAM” ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro “Nordik” universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., “El-yurt umidi” jamg‘armasi ijrochi direktori o‘rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, t.f.f.d., TAQU katta o‘qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg‘ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o‘g‘li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O‘zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig‘i o‘rinbosari
Ochilov Farxod, O‘zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo‘limi boshlig‘i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o‘qituvchisi

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership 10
Ibrokhim Gulomov

Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari 18
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich

Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления 24
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли

Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ... 27
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna

Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari 32
Aziz Zikriyoev

O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari 40
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna

Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida) 45
D. B. O'roqova

Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari 50
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li

Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar 55
Igitov Jurabek Kuzibekovich

Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish 63
Islamov Ozodjon

Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari 67
J. K. Boymurodov

Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'nalishlari 72
Kadirxodjayeva Nilufar Raxmatullayevna

BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish 77
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li

Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi 84
Layli Mirzayeva

Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari 88
Luiza Komilovna Xaydarova

Umumta'lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedAgogik metodlar yordamida amalga oshirish.... 93
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna

O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari 98
Meliqulov G'ayrat Abdug'afforovich

Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri 105
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li

Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari 110
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi

Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari 116
Qodirov Azizjon Anvarovich

Mamlakatimiz oliy ta'lim tizimda sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari 121
Saidqulova Firuza Farmonovna

Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari 125
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi

Ta'limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati 129
To'rayeva Hurriyat To'yqulovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Hududlarda to‘g‘ridan to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo‘llari 136
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.

Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari 143
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna

Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar 149
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov

Qishloq xo‘jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg‘or xorij tajribasi 154
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich

Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari 159
Yodgorova Xalima To‘lqinovna

Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o‘zaro bog‘liqligi tahlili 165
Raxmatov Adxam Itolmasovich

Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish 169
Suyunova Kamilla Baxromovna

Qishloq xo‘jaligida agrokimyo xizmatlar ko‘rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari 173
Tabayev Azamat Zaripbayevich

Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari 178
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.

Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking 183
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna

Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy 186
Muhammadiyev Po‘latjon Ilhomjon o‘g‘li, Uzganbayeva Dilnoza Toxtasinovna

The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population 192
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o‘g‘li

The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions 196
Babadjanov Abdirashid Musayevich

Behavioral Theory of the Firm 201
Egamberdieva Oydin Abror qizi

The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks 207
Egamova Makhfurat Esanovna

Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан 211
Абдуллоев Фуркат Олимджонович

Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов 216
Бекимбетова Гулнора Маратовна

Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли 223
Бибутова Шахло Саъдуллаевна

Меры по снижению доли теневой экономики в стране 228
Махмудова Юлдузхон Бахромжон қизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли

Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан 232
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев

Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане 237
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна

Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов 243
Раупов Жамшид Рашидович

Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях 249
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана........................255
Саиткамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы

Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами 261
Хакимова Майя Юрьевна

Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО 266
Зарипова Саёхат Зафаровна

Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari..............................271
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi

Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili 276
Abdusalomov Jaxongir O‘ktam o‘g‘li

Globallashuv sharoitida mamlakatimizda sug‘urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati 282
Anvarova Z.

The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children..286
Axtamov Djamshed Baxromovich

A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment...291
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammat qizi

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi...296
Avazov Ilxom Ravshanovich

Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi 301
Axrorov Zarif Oripovich

Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta’minlanganlik darajasini tahlili 309
Ibragimov Qobil To‘xtamishovich

Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis...314
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna

Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari...........319
Masharipova Manzura Alimbayevna

Korxonalarda benchmarketing strategiyalarini qo‘llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari 325
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna

Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo‘llari...330
O‘ktamova Nargiza Narzulla qizi

Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili...334
Olimov Maqsudjon Komiljon o‘g‘li

Moliyaviy natijalar to‘g‘risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish...339
Pardayeva Zulfizar Alimovna

Raqamlashtirish sharoitida qo‘shma korxonasi faoliyatining tahlili 343
Rashidov Jamshid Xamidovich

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o‘rni...348
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o‘g‘li

Raqamli iqtisodiyot sharoitda xizmat ko‘rsatishning ilmiy asoslari..352
Suyunov Asror Baxtiyorovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitda telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari..356
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari 360
Turg‘unov Saloxiddin Jamol o‘g‘li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna

Zamonaviy sharoitlarda korxonalarning moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari 366
Usmanova Guljahon Ulug‘bek qizi

Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati 371
Xodjayev Anvar Rasulovich

Transport Decarbonization Strategy 377
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli

Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish 382
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna

Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari 387
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich

Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi 390
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev

Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash 394
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev

Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish 399
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o'g'li

Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati 404
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna

Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari 409
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich

Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi 416
Bayisbayev Javlon Nurlanovich

Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishiga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida) 421
Bozorova Lobar Nuralevna

Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий 427
Дониерова Зухрабону Алишер кизи

Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri 432
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich

Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari 438
Maxmudov Omon Tuxtayevich

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish 442
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna

Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar 447
Nazarova Kamola Sattorali qizi

Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi 453
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich

O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari 460
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat

Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari 467
Turaeva Mastura Kurbanovna

Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса 471
А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев

Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari 478
Saidov Hayotjon Raxmatulloyevich

Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish 482
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna

Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari 485
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich

Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi 490
To'xsanov Qudratillo Nozimovich

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish 495
Xamidova Z. U.

Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati 501
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna

Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi 505
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li

Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish 511
Shaymatova Nargiza Ashurovna

Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari 516
Shodmonova Odina G'ofur qizi

Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili 520
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li

Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati 525
Eldor Uskanov

Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari 530
Yusupova Jamila Karamatdinovna

Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida) 534
Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich

Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash 541
Sobirov Azizbek Avzbekovich

Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari 548
Gadaev Ismat Yadgarovich

Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to'siqlar va yechimlar 551
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna

O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari 554
Kobilova Nasiba Xurramovna

Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy 561
Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich

Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market 566
Musyeva Shoira Azimovna

Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi 570
Odina Nabiyevna Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi

Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish 575
Rashidova Xadicha Tursunalievna

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo'llari 581
Raxmanov Mexridin Sindarovich

Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba 586
Tashmatov Rustam Xusanovich

Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari 592
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich

Iqtisodiyotda turizm o'rnini statistik baholash uslubiyoti 595
Zilola Jumanova

Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан 602
Абдуллоев Фуркат Олимджонович

Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана 607
Кадиров Алишер Исмаилович

Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов 611
Раупов Жамшид Рашидович

O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar 617
Rashidova Odina Olimjon qizi

Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане 622
Камалов Камоладдин Кахрамонович

Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni 626
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich

Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O'zbekistonda foydalanish yo'nalishlari 630
Fayziyeva Aziza Azamat qizi

Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotteling 635
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna

Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari 644
Norboyev Odil Abrayevich

Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: ATB "Aloqabank" misolida 649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevna

O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot" muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari 654
Taxir Urkinbayev

Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari 658
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich

Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification 663
Uktamova Nozima Narzulla kizi

Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari 667
Yadgarov Akram Akbarovich

Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц 673
Базарова Нигора Равшановна

Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta'sirini baholash 684
Bobobekov Ergash Abdumalikovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari 689
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li

Tashqi mehnat migratsiyasi 694
O. N. Djurayev

Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini baholash 699
Otaboyeva Dildora

Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlat tajribasi 705
Raimov Xurshid Muxtorovich

Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo'llash istiqbollari 711
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich

O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar 716
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o'g'li

Agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari 723
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich

O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari 731
Davranov Iskandar Jumayevich

Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish 738
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li

Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development 744
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi

"Yashil" enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash asosi sifatida 749
Muminova Elnoraxon Abdukarimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari 754
Qlichev Baxtiyor Pardayevich

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish 759
Latipova Shaxnoza Maxmudovna

Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан 766
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонова Шахрибону Бахромжон кизи

Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari 774
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov

O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish..780
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich

Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений................787
Жанзаков Бекзот, Жонузоков Мирзабек

Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va
uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati...795
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna

Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов 802
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризоевна

Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantishning konseptual asoslari 806
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna

Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va
ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari 814
Ishniyazov Baxrom Normamatovich

Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari...819
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna

Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari 823
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich

Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari....................832
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.

Kriptovalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar 835
Berdiqulov Jurabek

Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish 837
Hamroyev Sherzod Axtamovich

O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko'p qavatli
"yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati 843
Turdimuratova Aziza Alisherovna

Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo'llari va
uni arima modeli asosida prognozlash...846
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi

Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va
undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash...856
Zakirova Umida Maxamadaminovna

O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati 863
Pardayev Jamshid Muzaffarovich

Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati 872
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek

Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации
экономики 876
Алиева С.С.

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

AGRAR TA'LIM TIZIMIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

UDK: 338.24:37c (c52)

Boltayev Nurali Shiramatovich
I.f.f.d. (PhD), Toshkent davlat agrar universiteti dotsenti

Beglayev Uchqun Xurramovich
I.f.f.d. (PhD), Toshkent davlat agrar universiteti dotsenti

Abdiyev Izzat Risqiboyevich
Toshkent davlat agrar universiteti talabasi

Annotatsiya: Maqolada agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari ko'rib chiqildi va ta'lim muassasalarida malakali kadrlar tayyorlashning muhim jihatlariga e'tibor bergan holda, ularni bartaraf etish yuzasidan taklif va tavsiyalar keltirilgan. Shuningdek, respublikamizda agrar ta'lim tizimida boshqaruv faoliyatini rivojlantirish masalalari haqida tahliliy ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim tizimi, oliy ta'lim, mehnat bozori, kadrlar tayyorlash, rivojlantirish, agrar ta'lim, boshqarish, yo'nalish, strategiya.

Abstract: This article examines ways to improve management efficiency in the agricultural education system and, paying attention to important aspects of training qualified personnel in educational institutions, makes proposals and recommendations for their elimination. Analytical information on the development of management activities in the agricultural education system in our republic is also presented.

Key words: education system, higher education, labor market, personnel training, development, agricultural education, management, direction, strategy.

Аннотация: В данной стате рассмотрены пути повышения эффективности управления в системе аграрного образования и уделив внимание важным аспектам подготовки квалифитсированных кадров в образовательных учреждениях, сделаны предложения и рекомендатсии по их устранению. Также представлена аналитическая информатсия о развитии управленческой деятелности в системе аграрного образования в нашей республике.

Ключевые слова: система образования, высшее образование, рынок труда, подготовка кадров, развитие, аграрное образование, менеджмент, направление, стратегия.

KIRISH

Jahonning rivojlangan davlatlarida keyingi yillar davomida aholining, ayniqsa, yoshlarning qishloqdan shaharga ko'chishi kuzatilishi natijasida urbanizatsiya jarayoni jadallashib bormoqda. Bu esa agrar sohani yetarli darajada mehnat resurslari bilan ta'minlash muammosini keltirib chiqaradi. Ushbu muammo, o'z navbatida, iqtisodiyotning agrar sohasida ishchi kuchi tanqisligini keltirib chiqarishi va mehnat unumdorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Agrar sohada kadrlar muammosining vujudga kelishi kelgusida qishloq xo'jaligi mahsulotlari hosildorligini oshirish, tuproq sifati va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, zararkunandalar, kasalliklar va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq og'ir ekologik sharoitlarga chidamli ekin navlarini yaratish, yerlar degradatsiyaga qarshi kurash, iqlim o'zgarishiga moslashish, tuproq unumdorligini oshirish masalalarini hal etishda malakali kadrlar tayyorlash hududlarning iqtisodiy rivojlanishi uchun strategik ahamiyatga ega. Buning uchun, agrar oliy ta'lim muassasalarini boshqarish strategiyasini takomillashtirish, akademik va moliyaviy mustaqillikdan samarali foydalanish, rahbar va pedagog kadrlar ish samaradorligini oshirish, ta'lim sifati va o'quv jarayoniga bog'liq bo'lgan o'quv va infratuzilma elementlarini integratsiyalash, tezkor rivojlanish va raqobatlashish davrida sifatni ta'minlash mexanizmlarini joriy etish orqali agrar oliy ta'lim muassasalarini boshqarish samaradorligini oshirishni talab etadi.

Shunday ekan, mamlakatimizda ta'lim tizimini yanada rivojlantirish va isloh qilish, mehnat bozori talablariga javob beradigan malakali kadrlar tayyorlash, agrar sohaning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib,

o'quv jarayonini tashkil etgan holda yuqori sifatli mahsulot yaratish va unumdorligiga erishish, ya'ni innovatsion samaradorlikka erishish ugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biridir.

Ilmiy tadqiqotimizning maqsadi – agrar oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish va innovatsion boshqarish mexanizmlarini shakllantiruvchi omillarni tadqiq qilish hamda uning nazariy jihatlarini tahlil qilish orqali ilmiy xulosa va tavsiyalar shakllantirishdan iboratdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Agrar sohani rivojlantirishda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish, aholini ish bilan bandlik darajasini oshirish kabi dolzarb masalalarni hisobga olib, oliy ma'lumotli kadrlar tayyorlash tizimi yo'lga qo'yilgan. Albatta, agrar sohani rivojlanishida tabiiy omillar ta'siri yuqori ekanligi, yer va suv bilan bog'liq bo'lgan omillar ta'sirini hisobga olishni taqozo etadi. Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan yoshlarga dars mashg'ulotlarini olib borayotgan professor-o'qituvchilar tomonidan mehnat bozorida kuchli raqobat muhiti shakllanganligini ta'kidlashi muhim hisoblanadi. Ayniqsa, agrar soha uchun kadrlar tayyorlayotgan oliy ta'lim muassasalari va kadrlar buyurtmachilari o'rtasida hamkorlik ishlarini jadallashtirish, agrar sohada ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini ta'minlash, inson resurslarini rivojlantirish va uning salohiyatidan samarali foydalanish, ta'lim jarayoniga zamonaviy axborot va raqamli texnologiyalarni joriy etish, hududlarni rivojlantirish istiqbollarini hisobga olgan holda ilg'or xorijiy tajriba va agrotexnologiyalar bo'yicha yetarli bilim va malakalarga ega bo'lgan kadrlar tayyorlash hamda kafolatli mehnat bozorini shakllantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 7-iyuldagi "Agrar sohada ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarishni integratsiya qilish orqali sifat va samaradorlikni oshirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-216-sonli qarori qabul qilindi [1]. Mazkur qaror bilan Agrar sohada ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarishni integratsiyalash hamda uning samaradorligini oshirish bo'yicha "Yo'l xaritasi" ham tasdiqlandi hamda agrar oliy ta'lim muassasalarini samarali boshqarishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Bundan tashqari, agrar sohada ilm-fan-ishlab chiqarish integratsiyasini ta'minlash, ta'lim jarayoniga zamonaviy axborot va raqamli texnologiyalarni joriy etish, hududlarni rivojlantirish istiqbollarini hisobga olgan holda ilg'or xorijiy tajriba va agrotexnologiyalar bo'yicha yetarli bilim va malakalarga ega bo'lgan kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish maqsadida OO'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyuldagi "Agrar ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4795-son qarori [2], O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 15-dekabrdagi 788-son "Agrar ta'lim tizimining 2030-yilgacha innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi [3] qarorida belgilangan vazifalarni izchillik bilan amalga oshirish orqali qishloq xo'jaligi sanoat darajasiga olib chiqish hamda sohaga yuqori malakali tayyorlash bugungi kunning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

N.Kononets ham o'z izlanishlarida oliy ta'lim tizimida axborot texnologiyalarni tadbiq etish va internet tizimidan foydalanish kerakli ma'lumotlarni onlayn tarzda olish imkonini sayt yaratishga imkon beruvchi resurslarni egallashi lozimligini ko'rsatib o'tgan [4]. Bizning fikrimizcha, ta'lim tizimida kompyuter bilan integratsiyalashgan kurslarni yaratish, o'qituvchi va talabalar o'rtasida ma'lumotlar almashinuvini raqamlashtirish, elektron kutubxonalar, ma'lumotlarni tahlil qilish, saqlash, qimmatlilik darajasini farqlay olish ko'nikmalarini shakllantirish kadrlarga quyiladigan talablarning asosini ta'minlash imkoniyati ta'lim tizimining o'zida shakllanishiga zamin yaratilar edi.

S.Engler va M.Kretzer o'z tadqiqotlarida ta'limni olishda ijtimoiy, iqtisodiy himoya zarurligi, qishloq xo'jaligida ta'lim jarayonlarini olib borishda kundalik hayotda mavjud muammolar bilan uzviy bog'lash hamda rivojlangan qishloq xo'jaligi malakatlari bilan taqqoslash muhim qadam hisoblanadi [5]. Umuman olganda bu fikrdan kelib chiqib tahlil qiladigan bo'lsak, rivojlangan mamlakatlar qishloq xo'jaligini ta'lim bilan bog'lash, iqlim sharoitimizga mos texnologiyalarni tahlil qilib borsak, kadrlarda shu orqali ko'nikmalarni shakllantirish imkoniyat yaratilar edi.

Shuningdek, ta'lim tizimida malakali kadrlar tayyorlash, ta'lim muassasalari jozibadorligini oshirish va boshqa masalalari bo'yicha mamlakatimiz iqtisodchi olimlari ham ta'lim tizimini rivojlantirish, mavjud muammolar va ularning yechimlari bo'yicha o'z tadqiqotlarini olib borishgan.

Jumladan, O.S.Qahhorov o'z ilmiy izlanishlarida iqtisodiyot kafedralari boshqaruv jarayoni samaradorligining integral baholash uslubini hamda kadrlar tayyorlashning boshqaruv samaradorligi va ularning iqtisodiyotga ta'siri o'rganilgan. Shuningdek, kasb-hunar ta'lim tizimi bitiruvchilarini ishga joylashtirish, oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirishi bo'yicha iqtisodiy faol aholining yalpi hududiy mahsulotga ta'siri hisoblab chiqilgan [6]. Fikrimizcha, boshqaruvda kadrlar tayyorlashni asosiy vazifa qilib belgilansa, ularni ishga joylashtirilishi, sohalar bo'yicha hududlar talabi o'rganilishi natijasida ta'lim tizimidagi asosiy muammolarni vazirliklar, ishlab chiqarish korxonalari, xalqaro grant loyihalar hamda oliy ta'lim muassasalari bilan bog'langan holda yechim topish imkoniyati yaratilar edi. Shu bilan bir qatorda ta'lim tizimini asosiy negizida mutaxassislik kafedralari yotganligi soha uchun boshqaruv tizimini yaratilishida va kadrlar uchun qo'yilgan talablar kafedralarga asosiy ma'sulyatning tushushi, oliy ta'limda boshqaruv negizida kafedralarning o'rni yuqori ekanligini ko'rsatib beradi. Shu bois,

kafedra va talabalar o‘rtasida aloqalarni uzviy bog‘lash mexanizmini yaratish va ularni moddiy-ma’naviy qo‘llab quvvatlash zarur hisoblanadi.

Shuningdek, T.Z.Teshabayev ham o‘z ilmiy izlanishlarida ta’lim tizimini boshqarishda klaster yondoshuvini joriy etish, strategik maqsadlar asosida ichki innovatsion salohiyatni ta’lim jarayoniga to‘liq jalb etish hamda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning uslubiy yondashuvi davlat boshqaruvi takomillashuviga uyg‘un holda oliy ta’lim tizimining o‘zaro bog‘liqligini aniqlash bo‘yicha o‘z takliflarini ishlab chiqqan [7]. Bizning fikrimizcha, ta’lim tizimida boshqaruvda innovatsiyani kiritish, tizimni raqamlashtirish orqali ta’lim sifatini yaxshilash, manfaatlar to‘qnashuvini oldini olish, zamonaviy ilm-fan texnologiyalarini qo‘llash shu bilan bir qatorda talabalarda mustaqil fikr mulohaza yuritishni shakllantirish imkoni paydo bo‘ladi.

A.O.Ochilov o‘z tadqiqotida zamonaviy innovatsion iqtisodiyotda menejment tamoyiliga muvofiq “Butun umr davomida ta’lim” (“life-learning”) konsepsiyasiga o‘tish va ta’lim tizimida fanlar sonini optimallashtirish, OTMlarida o‘qish muddatini bir yilga qisqartirish asosida bakalavrlar va magistrlar tayyorlashni boshqarish samaradorligini oshirish, oliy ta’lim sifatini oshirishni boshqarishning ko‘p bosqichli modeli taklif etilgan [8]. Fikrimizcha, tajriba va joriy etish mexanizmining tenglikda qo‘llanilishi ta’lim tizimini isloh qilish bilan bir qatorda uning rivojlanishiga yo‘l ochib beradi. Shu bois, rivojlangan mamlakatlar ta’lim tizimi ostida mamlakatimizga mos ta’lim tizimini qo‘llashimiz kadrlar tayyorlashda ularning sifatini, bilimini, dunyoqarashini oshirishga zamin yaratiladi.

J.O.Kucharov o‘z ilmiy izlanishlarida qishloq xo‘jaligida talab etiladigan kadrlar soni me’yorlarini aniqlash uslubi mehnatning intensivligi, mehnat unumdorligi va mehnat tejamkor texnologiyalardan foydalanish ko‘lamini hisobga olish, qishloq xo‘jaligida malakali kadrlarni tayyorlash, fan-ta’lim va amaliyot integratsiyasini ta’minlashni davlat tomonidan soliq, moliya va kredit dastaklari hamda autstaffing xizmatlarini rivojlantirish orqali rag‘batlantirish, agrar ta’lim muassasalariga yangi ta’lim shakli va usullarini samarali joriy etish maqsadida “Qishloq xo‘jaligida zamonaviy ta’lim shakllarini sinash va joriy etish markazi”ni tashkil etish va uni moliyalashtirish asosida faoliyatini yo‘lga qo‘yish taklif etilgan[9]. Fikrimizcha, qishloq xo‘jaligida tayyorlanayotgan kadrlar zamonaviy bilimlarga ega bo‘lishi uchun yangi ta’lim shakllari va usullarini samarali joriy etish asosida mehnat bozorida raqabatbardosh kadrlar tayyorlashga erishish mumkin bo‘ladi. Ushbu ishlarni amalga oshirishda ta’lim muassasalariga xususiy sektorni jalb etish orqali ilm-fan ishlab chifqarish integratsiyasini ta’minlash, ilmiy tadqiqot ishlarini jadallashtirish, moliyaviy resurslarni jalb etish orqali sohani jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot obyekti sifatida agrar soha uchun kadrlar tayyorlayotgan oliy ta’lim muassasalari olingan. Tadqiqotning predmeti bo‘lib, agrar oliy ta’lim muassasalarini boshqaruv faoliyati samaradorligini oshirish va takomillashtirish hamda malakali kadrlar tayyorlash tizimini yo‘lga qo‘yish jarayonlari hisoblanadi. Tadqiqotda boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish, ta’lim tizimini rivojlantirish yo‘llarini tahlil qilish, mantiqiy fikrlash, ilmiy abstraksiyalash, ma’lumotni guruhlash, analiz va sintez, induksiya va deduksiya usullari qo‘llanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O‘zbekistonda oliy ta’lim tizimini zamonaviy menejment usullari yordamida takomillashtirish, boshqaruvda samaradorlikn ta’minlash, oliy ta’lim muassasi boshqaruv faoliyati xodimlarining yuqori kompetensiyaviy darajasini ta’minlash va ta’lim sifatini oshirish kabi yo‘nalishlarda izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlardan kelib chiqib, agrar oliy ta’lim muassasalariga mehnat bozori talablariga javob bera oladigan malakali kadrlar tayyorlash va boshqaruv tizimini samarali olib borish, rahbar va pedagog kadrlar mahoratini oshirish vazifasini qo‘yadi. Agrar sohani taraqqiy etishi, yer va suv resurslaridan samarali foydalanish, aholini sifatli oziq-ovqat mahsulotlarini bilan ta’minlash, hududlar iqtisodiyotini rivojlantirish, sifat va samaradorlikni oshirish, fermer xo‘jaliklari, tomorqa yer egalari, klasterlar faoliyatining samaradorligini oshirishda oliy va o‘rta ma’lumotli kadrlarning o‘rni alohida ekanligini ko‘rsatib beradi. Shu bois, agrar soha uchun malakali kadrlar tayyorlayotgan ta’lim muassasalari oldiga bir qator aniq strategik maqsadlarni belgilab olgan holda boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirishni talab etadi.

Agrar sohada kadrlar tayyorlayotgan ta’lim muassasalari boshqaruv tuzilmasini takomillashtirish orqali mehnat bozori talabiga javob beradigan kadrlarni tayyorlash hamda xalqaro standartlarga mos ravishda vazifalarni belgilash zarur bo‘ladi. Shuningdek, agrar sohani o‘ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib, oliy ta’lim muassasalari quyidagi rivojlantirish yo‘nalishlarini belgilab olish mumkin:

- kadrlarning salohiyatini shakllantirishda universitet reytingi va professor-o‘qituvchilar ilmiy salohiyatini optimal darajada oshirish;
- ishlab chiqarish korxonalari va kadrlar o‘rtasidagi integratsiya jarayonidagi muammolarni bartaraf etish, bunda, asosan, mehnat bozorining qat’iy belgilangan talablarini chuqur tahlil qilish;

- kadrlarni tayyorlashda oliy ta'lim muassasasini boshqarishda zamonaviy menejment usullarini qo'llash;
- kadrlar salohiyatini rivojlantirish va samaradorligini oshirish uchun, eng avvalo, agrar ta'lim tizimini SWOT-tahlilini amalga oshirish lozim bo'ladi.

Kadrlar tayyorlashda ularning salohiyatiga turli xil omillar ta'sir etish darajasiga ko'ra, ichki va tashqi omillarga, shuningdek, olinadigan natijaga ko'ra, ijobiy va salbiy omillarga bo'linadi. Agrar oliy ta'lim muassasalarida ichida tayanch hisoblangan Toshkent davlat agrar universitetida malakali kadrlar tizimini samarali yo'lga qo'yish, rivojlantirish va boshqarishning SWOT-tahlili quyidagi jadvalda keltirilgan (1-jadval). O'rganishlar natijasida tizimda mavjud imkoniyatlar va unga ta'sir etuvchi salbiy tomonlar keng yoritib o'tilib tahlil qilindi. Oliy ta'lim muassasasining ijobiy va salbiy tomonlari shuni ko'rsatmoqdaki, universitetda hali qilinishi kerak bo'lgan ishlar mavjudligi, agrar soha uchun tayanch OTM hisoblanishi, tarixan o'zining qadriyatlariga ega ekanligi, shuningdek, respublikamizda o'z nufuzini oshirish borasida yetarlicha chora-tadbirlarni amalga oshirish imkoniyatlari mavjud.

1-jadval: Toshkent davlat agrar universitetida malakali kadrlar tayyorlashni rivojlantirish va boshqarishning SWOT-tahlili

	ICHKI	TASHQI
	S KUCHLI TOMONLAR	O IMKONIYATLAR
IJOBIY	• agrar ta'lim tizimini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotganligi, rivojlantirish islohotlarini izchil davom ettirilayotganligi va huquqiy asoslarining yaratilganligi; • agrar ta'lim muassasalarini faoliyatini yuritishda ularni boshqarishda davlat aralashuvini bosqichma-bosqich kamayayotganligi; • agrar sohaga muntazam ravishda oliy, o'rta maxsus va professional ta'lim muassasalarining kadrlariga ehtiyojning mavjudligi; • ta'lim xizmatlarini ko'rsatishda zamonaviy raqamli texnologiyalarni qo'llashning imkoniyatini mavjudligini; • agrar soha aholining bandligini va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etishi hamda bu orqali malakali kadrlarga ehtiyojning mavjudligi.	• yoshlarni oliy ta'limga qamrov darajasini oshirish maqsadida qabul kvotalarini oshirib borilayotganligi; • agrar ta'lim muassasalariga akademik va moliyaviy mustaqillik berilib, ta'lim shakllari, usullari, ta'lim berish davomiyligini va boshqa bir qator imkoniyatlarning kengayotganligi; • agrar oliy ta'lim muassasalariga o'qishga qabul qilishda qabul chegarasidan kam ball to'plagan abituriyentlar uchun oshirilgan to'lov-kontrakt miqdorini ikki baravarga kamaytirilganligi; • agrar ta'lim tizimiga davlat tomonidan e'tibor qaratilib, qo'llab-quvvatlovchi chora-tadbirlar, dasturlar qabul qilinayotganligi; • mahalliy va xalqaro moliya tashkilotlarining mablag'larini jalb etgan holda, ta'lim tashkilotlarini moddiy-texnika ta'minotini yaxshilayotganligi.
	W ZAIF TOMONLAR	T TAHDIDLAR
SALBIY	• moddiy-texnika bazasining eskirganligi; • agrar ta'lim muassasalarini rivojlantirish uchun zaruriy iqtisodiy mexanizmlarning takomillashmaganligi; • ta'lim muassasalarini zamonaviy menejment tamoyillari asosida boshqarishning aniq mexanizmlarining mavjud emasligini; • mehnat bozoriga kadrlar tayyorlashda ish beruvchi tashkilotlar bilan ta'lim muassasalarini uzviy integratsiyasi ta'minlanmaganligi; • ta'lim muassasalari va asosiy ish beruvchilar o'rtasidagi shartnomaviy munosabatlarining takomillashmaganligi; • agrar ta'lim muassasalari abituriyentlarni o'qishga jalb etishning jozibador usullaridan foydalanmasligini; • agrar ta'lim muassasalari tomonidan kadrlar tayyorlashda marketing usullaridan foydalanish darajasining pastligi.	• bugungi kun yoshlari asosan iqtisodiyot, axborot-kommunikatsiya, pedagogika, xorijiy tillar yo'nalishlarida o'qishga qiziqish darajasining oshib borayotganligi; • ta'lim berish jarayonida laboratoriya jizohlarining yangilanmaganligi; • mehnat bozorida agrar ta'lim tizimida tayyorlanayotgan kadrlarga talabning kamayib borishi; • yuqori malakali kadrlar tayyorlashda nodavlat va xususiy oliy ta'lim tashkilotlarining ko'payib borayotganligi; • akademik va moliyaviy mustaqillik berilgan ta'lim muassasalarida ham agrar soha bo'yicha kadrlar tayyorlash yo'lga qo'yilayotganligi; • barcha sohalarda boshqaruv jarayoni raqamlashtirish asosida tashkil etilayotganligi bois kadrlarga talabning kamayib borishi.

Manba: Muallif tadqiqotlari asosida tayyorlangan.

SWOT-tahlili nafaqat agrar oliy ta'lim muassasalarining faoliyatidagi ichki - tashqi va ijobiy tomonlarini shuningdek, salbiy omillar kuchli hamda zaif tomonlari yoki imkoniyat va tahdidlarini ko'rsatadi, balki sohada o'zaro raqobatlasha olish imkoni to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash hamda boshqarish tizimi orqali erishish mumkin bo'lgan vazifalarni hal etishda ham muhim rol o'ynaydi.

Agrar soha uchun kadrlar tayyorlayotgan oliy ta'lim muassasalarida malakali kadrlar tayyorlashda asosiy ta'sir etuvchi omillarni ham hisobga olish, mavjud muammolarni yaxlit bartaraf etish kerak bo'ladi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalari tomonidan mehnat bozoriga malakali kadrlar tayyorlash va boshqaruv faoliyatini to'g'ri tashkil etishda turli ta'sir etuvchi omillar mavjud. Barcha omillar bir biriga uzviy bog'liqligi, kadrlarga qo'yiladigan talabning aniq bajarilishi uchun ta'lim muassasalarining asosiy vazifasini ko'rsatib beradi. Ushbu ta'sir etuvchi omillarni alohida o'rganish, iqlim o'zgarishini inobatga olish, bitiruvchi kadrlarni malakali mutaxassis bo'lib shakllanishida muhim hisoblanadi. Buning uchun, oliy ta'lim muassasasida samara va samaradorlik tushunchalariga alohida yondashuv asosida boshqaruv jarayonlarini tizimli tashkil etishga ahamiyat berish zarurdir. Oliy ta'lim muassasasining boshqarish samaradorligini aniqlaydigan asosiy resurslar, boshqaruv funksiyalarining samarali mehnati, moliyaviy resurslar, bitiruvchilarni salohiyatli kadr bo'lishi, qisqa muddatda ish bilan bandligini ta'minlanishi, kreativ fikrlashi, mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishligi va boshqa mezonlarga bog'liq bo'ladi.

Oliy ta'lim muassasasi mehnat bozoriga raqobatbardosh malakali, inson kapitalini rivojlantirish va intellektual salohiyatga ega bo'lgan mutaxassislar kadrlar tayyorlashda o'zlari belgilab olgan missiyasidagi vazifalar ijrosini belgilangan muddatlarda amalga oshirishi zarur hisoblanadi. Izchil islohatlar natijasida agrar oliy ta'lim muassasalarida yetuk mutaxassislar tayyorlash jarayoniga ta'sir ko'rsata oladigan OTM rahbar va pedagog kadrlarining o'rnini alohida ta'kidlash lozim. Bugungi kunda ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish hamda inson kapitalini ustuvor yo'nalish sifatida belgilab olgan har bir rahbar xodim, professor-o'qituvchilar dars mashg'ulotlarini olib borishda o'quv dasturidagi belgilangan vazifalarni talabalarga yetkazib bera olishi muhim hisoblanadi. Ushbu vazifalarni oliy ta'lim muassasasida to'laqonli, sifatli amalga oshirish, zamonaviy boshqaruv usullaridan samarali foydalanish o'zining ijobiy natijasi berib, mehnat bozoriga malakali kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi (2-jadval).

2-jadval: Oliy ta'lim muassasasida qo'llaniladigan zamonaviy boshqaruv usullari

Usul nomi	Tavsifi
Tashkiliy-ma'muriy usuli	– bu usul orqali oliy ta'lim muassasasi ushbu sohada faoliyatni olib borish bo'yicha qabul qilingan normativ xujjatlariga, yuqori pog'onadagi tashkilotlarning uslubiy va axborot-direktiv xujjatlariga, stragiyalar, yo'l xaritalar, chora-tadbirlar, loyihalar, dasturlar, boshqaruv organi tomonidan berilgan vazifalarga tayangan holda boshqaruvchilar boshqaruv obyektiga ta'sir o'tkazadi hamda faoliyatni amalga oshiradi.
Iqtisodiy-rag'batlantirish usuli	– bu usul orqali ta'lim sifati va o'quv jarayoni samaradorligini oshirish, OTMning moddiy-texnik ta'minotini mustahkamlash, mehnat bozoriga raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda ish beruvchi tashkilotlar bilan bozor mexanizmlari asosida manfaatli hamkorlik qilish, tizimni rivojlantirish, rahbar va pedagog kadrlarni iqtisodiy tomondan qo'llab-quvvatlash qaratilgan. OTMni samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishda eng maqbul variantlarni tanlab olish, xizmat ko'rsatish sohasini ilg'or yutuqlarini ko'rsatib berish, xodimlarni rag'batlantirish orqali yakunda mehnat bozoriga malakali, raqobatbardosh kadrlar tayyorlashni o'z ichiga oladi.
Ijtimoiy-psixologik usuli	– ushbu usul orqali oliy ta'lim muassasasi ko'zlangan missiyasiga erishishda rahbar va pedagog kadrlarning barkamol shaxs sifatida rivojlantirish, boshqaruvda ularni ishtirokini ta'minlash, jamoaning ijtimoiy rivojlanishi, ma'naviy rag'batlantirish, tashkilotda sog'lom raqobat muhitini yaratish orqali yuksak salohiyatga ega bo'lgan kadrlar tayyorlashga asoslangan. Professor-o'qituvchilar muntazam ravishda o'zini rivojlantirishi va shu asosda bo'lajak kadrlarga ta'lim olayotgan mutaxassisliklari bo'yicha yetuk kadr bo'lishiga, sohani rivojlantirishga oid qarorlar qabul qila oladigan bo'lib shakllanishiga zamin yaratadi.

Manba: Muallif ishlanmasi.

Shu jihatdan kelib chiqib, ta'lim jarayonlarini sifatini oshirish va ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llash uchun moddiy-texnik ta'minot yuqori darajada bo'lishi zarurdir. Shu bois, mehnat bozoriga raqobatbardosh malakali kadrlar tayyorlashda oliy ta'lim muassasasi rahbar va pedagog kadrlari yuqorida sanab o'tilgan zamonaviy boshqaruv usullaridan foydalangan holda ish jarayonlari va o'quv mashg'ulotlarini olib borishi maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, faoliyatning ichki xususiyati uning ruhiy tartibga solish jarayonlari va mexanizmlarini, uning tuzilishi va mazmunini, uni amalga oshirishning operativ vositalarini tavsiflashni o'z ichiga oladi. Talabalarda kelgusi faoliyatining asosiy tarkibiy qismlari-bu maqsad, motivatsiya, axborot asosi, qaror qabul qilish, reja, dastur, subyektning individual psixologik xususiyatlari va jarayonlar (kognitiv, hissiy, irodali), shuningdek, nazorat qilish mexanizmlari kabi psixologik shakllanishlar, tuzatish, ixtiyoriy tartibga solish kabi

TARAQQIYOT ПРОГРЕСС PROGRESS

muhim vazifalarni shakllantirish zarur hisoblanadi. Har bir shaxs o‘z faoliyatini tizimli amalga oshirishining asosiy vositasi tinimsiz mehnat, zamonaviy bilimlarni egallash va uni amaliyotga joriy etish hamda to‘xtovsiz harakatlar majmuidir.

Zamonaviy menejment va ilm-fan yutuqlaridan foydalanishga asoslangan harakatlar tizimining kundalik qo‘llanilishi tashkilot faoliyati samaradorligiga sezilarli tarzda ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Jumladan, ta’lim tashkilotlarida ham boshqaruvni zamonaviy usullar yordamida olib borilishi hamda malakali kadrlar tayyorlashda quyidagilar alohida ahamiyat kasb etadi:

- OTM faoliyatini prognoz qilish va rejalashtirish, rivojlanish strategiyalarni ishlab chiqish;
- Yangi ta’lim yo‘nalishlari tashkil etish va mavjudlarini optimallashtirish;
- Malakali kadrlarni tayyorlash orqali sifat standartlariga muvofiq mahsulot ishlab chiqarish hamda xizmat ko‘rsatish;
- Kadrlarni mehnat bozorida joy-joyiga oqilona ko‘yish, vazifalarni taqsimlash, ish beruvchilar bilan muntazam hamkorlik qilish;
- Ta’limga oid ma’lumotlardan foydalanish samaradorligini oshirish;
- Har tomonlama nazorat, tahlil, kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishni ta’minlash;
- OTM rahbar va pedagog xodimlarining malakasi va mahoratini oshirib borish va boshqalar.

Qishloq xo‘jaligi vazirligi tasarrufida faoliyat olib borayotgan hamda respublikamizda agrar soha uchun kadrlar tayyorlashni o‘z zimmasiga olgan oliy ta’lim muassasalarida 26 mingdan ortiq talabalar tahsil olayotganligi ko‘rishimiz mumkin (3-jadval). Ushbu talabalarni bugungi kunda agrar sohada amalga oshirilayotgan izchil islohotlarni samarali joriy etish, mamlakatimiz oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlashda faoliyat olib borayotgan qishloq xo‘jaligini subyektlariga oliy ma’lumotli kadrlarni o‘z sohasining yetuk mutaxassislarini tarbiyalashda o‘zlarining yuksak bilim va tajribalarini 1200 dan ortiq professor-o‘qituvchilar faoliyat ko‘rsatmoqda.

3-jadval: Qishloq xo‘jaligi vazirligi tasarrufidagi oliy ta’lim muassasalarining faoliyati to‘g‘risida MA’LUMOT

№	Amalga oshirilgan chora-tadbirlar nomi	Jami			Toshkent davlat agrar universiteti		Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti		Qoraqalpog‘is-ton qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti		Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti		Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti	
		2020-yil	2022-yil	farqi, +/-	2020-yil	2022-yil	2020-yil	2022-yil	2020-yil	2022-yil	2020-yil	2022-yil	2020-yil	2022-yil
1	Ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklari soni	98	131	33	58	81	16	41	31	51	43	61	19	34
	shundan: ta’lim yo‘nalishlari soni	59	76	17	25	44	16	19	21	28	20	34	19	24
	magistratura mutaxassisliklari soni	39	55	16	33	37	11	22	10	23	15	27	0	10
2	OTMda faoliyat olib borayotgan professor-o‘qituvchilar soni	1154	1280	126	565	571	52	81	161	182	285	297	91	149
3	Oliy ta’lim muasssasalarida talabalar soni	19660	26503	6843	8992	10636	383	1491	2726	3452	5374	7694	2185	3230
	Shundan, bakalavrlar soni	17153	27784	10631	8382	13207	313	1322	2570	3257	3703	7366	2185	2632
	Shundan, magistrlar soni	1055	1182	127	610	397	70	169	156	195	219	315	0	106
4	OTMning ilmiy salohiyati	43,3	46,2	3,0	62,6	66,2	45	47	39,2	42,7	43,8	45,1	25,8	30,2
5	OTMda bitiruvchilar soni	3055	2489	-566	1385	972			569	482	1101	702		333
6	OTMlarda talabalarning ishga joylashishi ko‘rsatkichlari	83,7	86,8	3,1	87	91			79	84	85	87		85,1

Manba: Oliy ta’lim muassasalari ma’lumotlari asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Shu bilan birga, mazkur oliy ta'lim muassasalarining ilmiy salohiyati o'rtacha 46,2% ni tashkil etadi. Respublikamiz ta'lim tizimidagi amalga oshirilayotgan islohatlarning tub zaminida mehnat bozoriga kirib kelayotgan yangi ish va xizmat turlarini samarali ijro eta oladigan kadrlar bajarishini inobatga olib, 2020-yilga nisbatan 2022-yilda agrar ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari soni 98 tadan 131 taga yetganini yoki 133% ga ortganini ko'rishimiz mumkin. Bu esa, o'z navbatida, agrar ta'lim tizimida ham bir qator ijobiy natijalar amalga oshirilayotganligidan dalolat beradi.

Oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash, qishloq xo'jaligining barqaror rivojlanishiga ko'maklashish, qishloq xo'jaligida muammoli vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish asosida sohani rivojiga o'z hissasini qo'shish maqsadida bilim, malaka va ko'nikmaga ega bo'lgan bitiruvchi kadrlar tayyorlash ko'rsatkichi ham 2020-yilga nisbatan 2022-yilda 134 foizga ko'payib, qishloq xo'jaligida sifatli mahsulot yetishtirish, eksportni kengaytirish, soha oldidagi muhim vazifalarni amalga oshirish uchun mehnat bozoriga malakali kadrlar tayyorlanmoqda.

So'nggi yillarda qishloq xo'jaligini rivojlantirish va ustuvor vazifalarning belgilanishi natijasida zamonaviy dunyo qarashga ega kadrlarga bo'lgan talabning ortishi natijasida OTMlar ham ta'lim tizimini jahon standartlari asosida o'tishga moslashtirdi. O'zbekistonda kadrlar tayyorlashning milliy modeli murakkab ijtimoiy sohada jahonda erishilgan barcha yutuqlarni to'liq o'zida qamrab olgan holda amalga oshirish zarur hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, bugungi kunda mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlarda ta'lim tizimi muhim ahamiyat kasb etadi.

Agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirishda tashkiliy-huquqiy jihatlariga alohida to'xtalib o'tish lozim. Bunda, ta'lim muassasalarining asosiy vazifalari va uzoq muddatga mo'ljallangan aniq strategiyalari belgilab olishni taqozo etadi. Shuningdek, ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlardan kelib chiqib, ko'zlangan maqsadga erishishda asosiy vazifalarni belgilab olish zarur.

Quyidagi vazifalar agrar ta'lim tizimida malakali kadrlar tayyorlashning asosiy vazifalarini hal qilish uchun ta'lim muassasalari tomonidan amalga oshirilishi lozim hisoblanadi:

1) Malakali kadrlar tayyorlashning aniq maqsadini belgilash:

- agrar ta'lim tizimida malakali kadrlar tayyorlashning aniq vazifalari va maqsadlarini belgilash;
- jahon andozalari doirasida tizimni rivojlantirishning uzoq va qisqa muddatli strategiyasini ishlab chiqish;
- malakali kadrlar tayyorlashda ta'sir etuvchi omillarni bashorat qilish va prognozlash.

2) Ta'limning uzviyligini boshqarish:

- boshqaruvda sohani rivojlantirishning aniq maqsadga erishishini nazorat va monitoring qilish;
- boshqaruv jarayonida erishilgan yutuqlarni baholab borish;
- oldingi va keyingi boshqaruv natijadorligini baholash;
- rahbar tomonidan tezkor qaror qabul qilish va rejalashtirishning aniqligining ustuvor yo'nalishlarini belgilash;
- ilmga asoslangan holda malakali kadrlar tayyorlash tizimini yo'lga qo'yish hamda muntazam ravishda xorijiy tajribalarni o'rganish;
- o'quv jarayoni va ta'lim sifatini oshirishda boshqaruv qarorlarini qabul qilishni quyi bo'g'inga o'tkazish.

3) Malakali kadrlar tayyorlashda mintaqalarning iqlim sharoitini baholash:

- respublika hududlarini iqlim sharoitini hisobga olgan holda o'quv reja va dasturlarini ishlab chiqish;
- mintaqalarda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarishda eksport va import ko'rsatkichlarini baholash;
- raqamli texnologiyalar asosida masofaviy va dual ta'lim berish usullarini joriy etish;
- hududlarning qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish ixtisoslashuvini inobatga olish hamda hududlarga mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etish.

TARAQQIYOT ПРОГРЕСС PROGRESS

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2023-yilning 7-iyuldagi "Agrar sohada ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarishni integratsiya qilish orqali sifat va samaradorlikni oshirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-216-sonli qarori. https://lex.uz/
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyuldagi PQ-4795-sonli "Agrar ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. https://lex.uz/
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 15-dekabrdagi 788-sonli "Agrar ta'lim tizimining 2030-yilgacha innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori. https://lex.uz/
4. N.Kononets. Experience in implementing resource-based learning in agrarian college of management and law poltava state agrarian academy.// Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE April 2015 ISSN 1302-6488 Volume: 16 Number: 2 Article 12.: 13 p.
5. Steven Engler and Michael M. Kretzer. Agriculture and Education: Agricultural Education as an Adaptation to Food Insecurity in Malawi.// Universal Journal of Agricultural Research 2(6): 224-231, 2014 ttp://www.hrpub.org DOI: 10.13189/ujar.2014.020607.: 9 p.
6. O.S.Qahhorov. Ta'lim tizimida iqtisodchi kadrlarni tayyorlashning boshqaruv mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida).//Avtoreferat. 08.00.13 – Menejment ixtisosligi. Toshkent-2017.: 52-bet.
7. T.Teshabayev. Oliy ta'lim tizimida innovatsion faoliyatni axborot texnologiyalari asosida boshqarishni takomillashtirish.// Avtoreferat. 08.00.13 – Menejment ixtisosligi. Toshkent-2019.: 83-bet.
8. A.Ochilov. Yuqori malakali kadrlar tayyorlashni boshqarish samaradorligini oshirish.// Avtoreferat. 08.00.13 – Menejment ixtisosligi. Toshkent-2018.: 76-bet.
9. J.Kucharov. Qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlantirish sharoitida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish yo'llari.// Avtoreferat. 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti ixtisosligi. Toshkent-2021.: 52-bet.
10. Toshboev A.J., Siddikov Z.T., Boltaev N.Sh. Prospects for the training development of qualified personnel in the agricultural education system: a case study from Tashkent State Agrarian University, Uzbekistan. // E3S Web of Conferences Volume 389 (2023) Ural Environmental Science Forum "Sustainable Development of Industrial Region" (UESF-2023) Chelyabinsk, Russia, April 25-28, 2023.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda ""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:
""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali
O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.